

Przeciwdziałanie terroryzmowi jako element działań na rzecz bezpieczeństwa państwa

Szczegółowa refleksja nad treścią tematu pozwoliła na postawienie następującego pytania: *W jakim stopniu współczesny świat jest przygotowany do walki z terroryzmem?* W poszukiwaniu odpowiedzi na postawione pytanie należy zaznaczyć, że współczesny terroryzm to zjawisko bardzo dynamiczne oraz wielopłaszczyznowe. Skuteczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom jest uzależnione od kompleksowego podejścia, współpracy międzynarodowej, edukacji oraz rygorystycznego przestrzegania i wywiązywania się z podpisanych zobowiązań w zakresie zwalczania tego zjawiska. Wymienione czynniki mają istotny wpływ na skuteczność walki z terroryzmem pod warunkiem, że funkcjonują w systemie wzajemnie ze sobą współpracujących instytucji, do których należy zaliczyć; ONZ, UE, NATO oraz OBWE.

Wiemy dobrze, że współczesny terroryzm jest chorobą cywilizacyjną i dotyczy każdego z nas. Ostatnie wydarzenia na przełomie XX i XXI w., takie jak ataki terrorystyczne na Stany Zjednoczone, w Madrycie i Londynie, ukierunkowały przygotowanie niniejszej pracy w następujących aspektach: po pierwsze zapoznania się z podstawową terminologią dotyczącą terroryzmu, po drugie jakie skutki niesie ze sobą terroryzm dla państwa i dla nas wszystkich, po trzecie w jaki sposób budować sojusze, koalicje międzynarodowe, aby skutecznie przeciwdziałać nie tylko zagrożeniom terrorystycznym, ale także zagrożeniom określanym jako asymetryczne. Podsumowaniem pracy była krótka charakterystyka międzynarodowych regulacji prawnych dotyczących przeciwdziałania terroryzmowi.

Podstawowe zagadnienia dotyczące terroryzmu

Terroryzm jest jednym z największych problemów współczesnego świata. Aby skutecznie zwalczać to zjawisko, niezbędna jest ocena historyczna rozwoju tego wyzwania, poznanie celów działalności terrorystycznej oraz metod i środków do ich osiągnięcia. Działania terrorystyczne są obecne w historii ludzkości od starożytności, jednak dopiero na przełomie XX i XXI wieku stały się kwestią globalnie istotną i wymagającą podjęcia radykalnych działań w skali międzynarodowej. Konieczne stało się wypracowanie skutecznej strategii zapobiegania zwalczania terroryzmu. Według specjalistów w tej dziedzinie ponad połowa państw na świecie doświadczyła go w mniejszym bądź większym stopniu. Świadczą o tym chociażby nieustanne próby stworzenia jednolitej definicji na gruncie prawa międzynarodowego. Określenie „terroryzm” wywodzi się od łacińskiego słowa „terror”, co oznacza „strach, straszną rzecz, wieść”, a etymologicznie pochodzi od czasownika „terrere” – przerażać. Do języków nowożytnych słowo „terror” weszło za pośrednictwem francuskiego rzeczownika „terreur”. W języku polskim określenie „terror” posiada dwa znaczenia: terror jako stosowanie przemocy, gwałtu, okrucieństwa w celu zastraszenia, zniszczenia przeciwnika, a także sam skutek takich zachowań w postaci strachu, grozy, trwogi lub zastraszenia¹.

Obecnie w literaturze funkcjonuje bardzo wiele definicji dotyczących zjawiska terroryzmu i w zależności od zainteresowań, naukowcy starają się ukierunkowywać je na własny użytek. Mimo tak dużego zainteresowania tą problematyką nie ustalono jednomyślnej, ani powszechnie obowiązującej definicji. Wieloznaczność tych pojęć w sposób zrozumiały nie pozwala na właściwą ich interpretację. Największą liczbę definicji terroryzmu opisują przedstawiciele nauki na podstawie wyników prowadzonych prac badawczych. W grupie tej wyróżnić można zarówno bardzo obszerne sformułowania, które tworzą rozbudowane opisy zjawiska, jak

---

¹ K. Wiak, *Prawnokarne środki przeciwdziałania terroryzmowi*, Lublin 2009, s. 17.

i krótkie, często w zwięzłym jednym zdaniu, wskazujące na najważniejsze jego cechy. W sposób zwięzły terroryzm definiowany jest jako „celowe użycie lub groźba użycia przemocy dla wywołania strachu i uległego zachowania u ofiary lub u publiczności” lub jako „zamierzone wytworzenie wielkiego strachu przez ludzi w celu osiągnięcia lub utrzymania kontroli nad innymi ludźmi”.

Terroryzm, wykorzystując najnowocześniejsze osiągnięcia techniczne, wpływa zarówno na poziom bezpieczeństwa lokalnego jak i globalnego. Taka forma przemocy wprowadza do stosunków międzynarodowych nowe zjawiska zagrożeń określane, jako asymetryczne. Zagrożenia asymetryczne są kreowane w większości przez podmioty inne niż państwa i dysponujące znacznie mniejszym niż państwa potencjałami. Polegają one na precyzyjnym zaplanowaniu i zorganizowanym działaniu grup, organizacji mających na celu wymuszenie od władz państwowych lub społeczeństw ustępstw lub zaniechania określonego działania, najczęściej ze szkodą dla innych.

Ataki terrorystyczne na Stany Zjednoczone, zamachy w Madrycie i Londynie doprowadziły do zmiany podejścia do sprawy terroryzmu międzynarodowego. Ataki i zamachy terrorystyczne uświadomiły, że słowo terroryzm nabrało nowego znaczenia zwłaszcza w wydaniu fundamentalistów islamskich, którzy są szkoleni i przygotowywani do wykonania każdego zadania². Akt terrorystyczny dla większości kojarzy się z użyciem przemocy, która jest od dawnych czasów zasadniczym elementem ludzkiego działania. Współczesne czasy są również naznaczone tym zjawiskiem, lecz za sprawą skali wykorzystywania nowych środków przemocy działania terrorystyczne wyróżniają się dużo większym zasięgiem. Skala i rozmiar tego zjawiska na początku XXI wieku stała się zagrożeniem o wymiarze globalnym i zyskała ponadnarodowy charakter. Współczesne organizacje terrorystyczne działają na wszystkich kontynentach i pozyskują zwolenników spośród różnych narodowości. Najbardziej znaną organizacją terro-

---

² *Walka z terroryzmem we współczesnym świecie*, MON, Warszawa 2001, s. 178.

rystyczną jest Al-Kaida. Jest to międzynarodowa „grupa wsparcia” finansująca i kierująca działalnością islamskich bojowników na całym świecie. Głównym celem organizacji jest obalenie „heretycznych” rządów państw arabskich i zastąpienie ich prawem islamu. Al-Kaida jest silnie antyzachodnia i postrzega Stany Zjednoczone jako głównego wroga islamu. Kolejną organizacją terrorystyczną jest Hamas. Jest to radykalna, islamska organizacja, która uznaje Palestynę za ziemię arabską i odmawia Izraelowi prawa do istnienia. Hamas stanowi obecnie najsilniejszą grupę stwarzającą zagrożenie dla procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie³. Nie bez przyczyny dzisiejsze oblicze terroryzmu przypisuje się fundamentalistom islamskim, a najczęściej wyobrażenie o grupach przestępczych kierujemy w stronę Bliskiego Wschodu. Wydarzenia ostatnich lat gdzie sprawcami byli islamscy fanatycy okazały się punktem zwrotnym, które wyznaczyły nowe metody i sposoby działania. Zamysłem terrorystów jest uderzenie w najmniej spodziewane miejsce ataku, którego celem jest uzyskanie po pierwsze zaskoczenia, a po drugie spowodowanie szoku i psychozy w skali globalnej. Nieobliczalność, determinacja i podejście do kwestii życia ludzkiego budzą niepokój i strach całego społeczeństwa. Na podkreślenie zasługuje fakt stosowania przez zamachowców coraz większej pomysłowości i oryginalności.

Terroryzm jako zagrożenie bezpieczeństwa państwa

Terroryzm bezpośrednio związany jest z takimi pojęciami jak bezpieczeństwo, bezpieczeństwo państwa i zagrożenie. W literaturze przedmiotu nie istnieje jednoznaczne określenie (definicja) tego terminu. W mojej pracy przyjąłam, iż bezpieczeństwo to „proces lub stan (wartość) zapewniający funkcjonowanie (aktywność) państwa w podstawowych dziedzinach, umożliwiających przetrwanie, rozwój i swobodę realizacji interesów narodowych w konkretnym środowisku (warunkach) bezpieczeństwa, poprzez podejmowanie wyzwań, wykorzystywanie szans, redukcjonowanie ryzyka oraz przeciwdziałanie wszelkiego rodzaju zagrożeniom”.

³ K. Jałoszyński, *Współczesny wymiar antyterroryzmu*, Warszawa 2008, s. 73–79.

Natomiast zagrożeniem jest „sytuacja, w której pojawia się prawdopodobieństwo powstania stanu niebezpiecznego dla otoczenia”. Przyjmując za podstawę dziedzinę, w których może wystąpić zagrożenie, wyróżnia się zagrożenia militarne i niemilitarne. Wśród zagrożeń niemilitarnych można z kolei wyróżnić zagrożenie polityczne, zagrożenie ekonomiczne (gospodarcze), zagrożenie psychospołeczne, zagrożenie ekologiczne, zagrożenie wewnętrzne i inne”. Analiza treści bezpieczeństwa i zagrożenia pozwoliła zbudować definicję zagrożenia bezpieczeństwa, która przedstawia się w sposób następujący: „jest to taki splot zdarzeń wewnętrznych lub w stosunkach międzynarodowych, w którym z dużym prawdopodobieństwem może nastąpić ograniczenie lub utrata warunków do niezakłóconego bytu i rozwoju wewnętrznego bądź naruszenie lub utrata suwerenności państwa oraz jego partnerskiego traktowania w stosunkach międzynarodowych – w wyniku zastosowania przemocy politycznej, psychologicznej, ekonomicznej, militarnej”⁴.

Tak przedstawione definicje pozwalają odnieść się do terroryzmu jako istotnego czynnika wpływającego na bezpieczeństwo państwa. Na uwagę zasługuje fakt, iż terroryzm jest szczególnym rodzajem działalności skierowanej zarówno przeciwko państwu (nastawionej na jego destrukcję), jak i przeciwko społeczeństwu⁵. Współcześnie nie ma regionu całkowicie wolnego od zagrożenia terroryzmem. Postrzeganie któregośkolwiek państwa jako wolnego od potencjalnego ataku jest mylnym ocenianiem poziomu bezpieczeństwa. Nie ma tygodnia, w którym media nie informowałyby o kolejnych atakach terrorystycznych, o porwaniach zakładników, o wzroście zagrożenia atakami, o zaostrzeniu przepisów bezpieczeństwa. Terrorysty nie stosują przemocy w sposób przypadkowy i nieprzemyślany. Akty przemocy są zazwyczaj zaplanowane i przeprowadzone w celu realizacji zamierzeń grupy ter-

---

⁴ *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2008, s. 178–179.

⁵ J. Szafranski, J. Kosiński (red.), *Współczesne zagrożenia terrorystyczne oraz metody ich zwalczania*, Szczytno 2007, s. 246–247.

rorystycznej. Są także ze sobą logicznie powiązane i odpowiadają bieżącej sytuacji: działaniom władz, stopniowi realizacji dotychczasowych postulatów i postawie opinii publicznej. Ugrupowania terrorystyczne z wielką uwagą wybierają środki walki i cel ataku. Terrorysty dla realizacji swoich celów muszą utrzymywać pewien poziom przemocy. Granice tego poziomu wyznacza postawa dwóch podmiotów: „elektoratu grupy”, czyli jej faktycznych i potencjalnych zwolenników oraz władz, które je zwalczają⁶. Aby skutecznie przeciwdziałać zagrożeniom terrorystycznym, niezbędne jest poznanie celów działalności terrorystycznej jak i środków stosowanych do ich osiągnięcia. Cel taktyczny zamachu wiąże się z dwoma czynnikami. Pierwszym jest cel strategiczny danej grupy terrorystycznej. Drugim jest aktualna sytuacja polityczna, zarówno wewnątrz samej grupy, wewnątrz państwa – celu oraz sytuacja międzynarodowa. Obydwa te czynniki mogą w różnym stopniu wywierać wpływ na cel konkretnego zamachu. Na przykład w zamachu z 11 września 2001 r. dominujący czynnik strategiczny to chęć wywołania wojny Zachodu z Islamem, zaś czynnik taktyczny to zadanie wymiernych strat ludzkich i materialnych, który miał charakter drugorzędny⁷.

Dobór obiektów współczesnych zamachów terrorystycznych nie jest przypadkowy. Można je podzielić na dwie grupy: obiekty materialne i ludzi jako obiekty ataku. Na obiekty materialne ataki są wykonywane głównie w celu ich zniszczenia lub zakłócenia ich funkcjonowania. Atakowane obiekty materialne to zazwyczaj budynki użyteczności publicznej o różnorodnym charakterze, chociaż zdarzają się też przypadki niszczenia zwykłych budynków mieszkalnych jak wydarzenia sprzed kilku lat w Moskwie. Kolejnymi celami ataków w tej grupie są środki komunikacji – od autobusów aż po samoloty i pociągi. Następną podgrupę stanowią wszelkie obiekty zabezpieczające funkcjonowanie współczesnej cywilizacji takie jak: elektrownie, stacje radiowe i telewizyjne,

⁶ B. Hoffman, *Oblicza terroryzmu*, Warszawa 2001, s. 150.

⁷ K. Jałoszyński, B. Wiśniewski (red.), *Terroryzm. Diagnoza, zadania administracji publicznej w przeciwdziałaniu zjawisku*, Bielsko-Biała 2007, s. 188–191.

centrale telefoniczne. Ostatnią podgrupą są wszelkiego rodzaju zakłady produkcyjne i placówki naukowo-badawcze zajmujące się problematyką militarną, energią jądrową, obiekty koszarowe sił zbrojnych, posterunki policji, a także obiekty, których zniszczenie stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa (tzw. obiekty infrastruktury krytycznej) takie jak: zapory wodne, zakłady przechowujące toksyczne środki przemysłowe. W grupie obiektów jakimi są ludzie można wyróżnić cztery podgrupy narażone na ataki terrorystyczne: funkcjonariusze władz rządowych i publicznych, policja i wojsko, ludzie biznesu, przedstawiciele świata nauki, kultury, polityki oraz ludność. Zamach terrorystyczny na jakikolwiek obiekt powoduje liczne skutki – od strat materialnych aż po śmierć niewinnych ludzi. Ofiarami zamachów nie stają się już tylko sławni ludzie, lecz instytucje, koncerty, a przede wszystkim zwykli obywatele państw, które tworzą wielką koalicję antyterrorystyczną⁸.

Polska w światowej koalicji antyterrorystycznej

Ostatnie wydarzenia w sposób dobitny uświadomiły, iż nie ma państwa, które w sposób samodzielny potrafiłoby walczyć ze skutkami działań terrorystycznych. Wobec powyższego współczesne zagrożenia wymusiły tworzenie koalicji antyterrorystycznej.

Polska jako członek demokratycznej społeczności międzynarodowej dostrzegła konieczność podjęcia praktycznych kroków dążących do wzmocnienia środków zwalczania terroryzmu międzynarodowego w wymiarze wewnętrznym jak i międzynarodowym. Wprowadzenie zmian legislacyjnych w kraju, przyjmowanie na siebie nowych zobowiązań wiążących się z instrumentami prawa międzynarodowego, a także wprowadzenie praktycznych rozwiązań na poziomie operacyjnym wpływa na podniesienie poziomu bezpieczeństwa państwa. Polska jest aktywnym podmiotem stosunków międzynarodowych. Należy do grupy państw nie

---

⁸ K. Jałoszyński, *Organy administracji rządowej wobec zagrożeń terrorystycznych. Policja w walce i przeciwdziałaniu terroryzmowi*, Bielsko-Biała 2009, s. 18–19.

tylko włączających się do prac w organizacjach międzynarodowych, ale również jest pomysłodawcą wielu inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa międzynarodowego. Od chwili powołania ONZ troskę o bezpieczeństwo międzynarodowe i pokój Polska przejawia poprzez udział w misjach pokojowych organizacji. Mając na celu zwiększenie skuteczności międzynarodowej współpracy w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi Polska poparła wszystkie rezolucje ONZ⁹.

W podejmowanych na forum Unii Europejskiej inicjatywach na rzecz zwalczania terroryzmu, Polska wskazuje potrzebę solidarnego działania, usprawnienia rozwiązań instytucjonalnych, skutecznej walki z finansowaniem terroryzmu oraz współdziałania na rzecz wypracowania rozwiązań globalnych. Aktywnie angażuje się również w prace unijnych grup roboczych do spraw zapobiegania i zwalczania terroryzmu.

Od momentu rozpoczęcia starań o przyjęcie do Sojuszu Północnoatlantyckiego Polska traktowała go jako podstawę swojego bezpieczeństwa międzynarodowego. Przestrzeganie zaleceń NATO i angażowanie się w jego działania wzmacnia polski system przeciwdziałania terroryzmowi i wspiera budowanie mechanizmów koniecznych do wykonywania zobowiązań płynących z członkostwa. Polska angażuje się w działalność koalicji antyterrorystycznych o czym świadczy udział polskich żołnierzy w operacji NATO w Afganistanie (ISAF) oraz obecność polskiego kontyngentu wojskowego w Iraku w latach 2001–2008. Uczestnictwo polskich sił zbrojnych w Afganistanie i Iraku stwarza realne zagrożenie ataku terrorystycznego na terenie kraju, a także na polskich obywateli poza granicami RP¹⁰. Pomimo że na terytorium Polski nie działają rodzime grupy terrorystyczne, kraj nasz wymieniany jest w licznych oświadczeniach Al-Kaidy jako potencjalny cel zamachów w akcji odwetowej za zaangażowanie w Iraku.

---

⁹ K. Liedel, *Zwalczanie terroryzmu międzynarodowego w polskiej polityce bezpieczeństwa. Zarządzanie bezpieczeństwem*, Warszawa 2010, s. 105–106.

¹⁰ W. Zubrzycki (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, Warszawa 2011, s. 177.

Polska dotychczas była wolna od zagrożeń terrorystycznych, co nie oznacza gwarancji bezpieczeństwa na przyszłość. Na pojawienie się takiego zagrożenia musimy być zatem przygotowani.

Polska jako państwo członkowskie OBWE bierze aktywny udział w kształtowaniu dokumentów związanych z promowaniem międzynarodowej współpracy w obszarze przeciwdziałania terroryzmowi. Dla Polski OBWE pozostawała ważnym elementem polityki bezpieczeństwa, który uzupełniał gwarancje wynikające z członkostwa w NATO i UE, służąc stabilizacji sytuacji i zapobieganiu konfliktom w Europie. Uczestnicząc w spotkaniach ministrów OBWE najwyższego szczebla, Polska podejmuje zobowiązania w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi formułowane na forum OBWE na równi z innymi państwami członkowskimi. Jest to istotne w kontekście praktycznych inicjatyw w zakresie walki z terroryzmem, które biorą swój początek z prac na forum OBWE¹¹.

Skuteczna walka z terroryzmem wymaga ścisłej współpracy służb i instytucji państwowych właściwych do rozpoznania i zapobiegania aktom terroru. Wśród służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo niewątpliwie kluczową rolę w walce z terroryzmem odgrywają służby specjalne. To od ich sprawności, skuteczności i profesjonalności w działaniu, w dużej mierze zależy „odporność” państwa na zagrożenie terroryzmem. Pomimo, że liczne służby, agencje i instytucje mają ukształtowane zadania w dziedzinie zwalczania terroryzmu międzynarodowego, Polska nie może zaprzestać działań zmierzających do poprawy sposobu funkcjonowania systemu zwalczania terroryzmu w kraju. Niezbędne jest dokonywanie zmian w istniejących regulacjach dotyczących funkcjonowania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w walkę z terroryzmem międzynarodowym. Istnieje również potrzeba tworzenia nowych mechanizmów i procedur, które umożliwią efektywne przeciwdziałanie terroryzmowi i współpracę międzynarodową w tym zakresie¹².

---

¹¹ K. Liedel, *Zwalczanie terroryzmu...*, dz. cyt., s. 181–194.

¹² K. Liedel, *Zwalczanie terroryzmu...*, dz. cyt., s. 202–203.

Prawno-międzynarodowe regulacje dotyczące przeciwdziałania terroryzmowi

Skuteczność walki z terroryzmem na płaszczyźnie międzynarodowej jest możliwa poprzez stworzenie aktów normatywnych dotyczących przeciwdziałania terroryzmowi. Szczególną rolę w tworzeniu aktów prawa międzynarodowego w zakresie walki z terroryzmem odgrywa Organizacja Narodów Zjednoczonych. Były sekretarz Generalny Organizacji Kofi Annan opisał zagrożenie współczesnej społeczności międzynarodowej w następujących słowach: „Terroryzm godzi we wszystkie wartości, dla których Organizacja Narodów Zjednoczonych została stworzona. Oznacza globalne zagrożenie dla demokracji, rządów prawa, praw człowieka i stabilizacji”.

ONZ ma w dziedzinie tworzenia prawa umożliwiającego skuteczną walkę z terroryzmem wiele osiągnięć. Należą do nich Rezolucje Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Konwencje i protokoły. Swoistym zwieńczeniem antyterrorystycznych wysiłków prawnych ONZ był 8 września 2006 r., gdy wszystkie państwa członkowskie przyjęły Globalną Strategię Zwalczania Terroryzmu. Strategia usystematyzowała środki międzynarodowej współpracy oraz ukazała konieczność podjęcia nowych działań, zazwyczaj o charakterze prewencyjnym. Globalna Strategia Zwalczania Terroryzmu skonstruowana w formie rezolucji stała się instrumentem prawnym wzmacniającym wysiłki w zwalczaniu terroryzmu międzynarodowego¹³.

Zjawisko terroryzmu jest dla Unii Europejskiej nie tylko narastającym problemem, ale także wyzwaniem, które zostało podjęte i które sukcesywnie było rozwijane poprzez wiele instrumentów prawnych, uchwalonych w ramach trzech filarów Unii oraz za pomocą wspólnych działań, zarówno wewnątrz Wspólnoty jak i w wymiarze zewnętrznym. Bez względu na wymiar działań, ważna jest wzajemna współpraca i pomoc, która ma się przycy-

---

¹³ B. Hołyst, K. Jałoszyński, A. Letkiewicz (red.), *Wojna z terroryzmem w XXI wieku*, Szczytno 2009, s. 247–248.

nić do realizacji wspólnego celu – walki z terroryzmem¹⁴. Podstawowym dokumentem dotyczącym problematyki zwalczania terroryzmu i wyznaczającym zadania do realizacji dla państw członkowskich jest Strategia Unii Europejskiej w dziedzinie walki z terroryzmem przyjęta przez Radę Europejską na spotkaniu 15–16 grudnia 2005 r. Jej założeniem jest zobowiązanie strategiczne UE do zwalczania terroryzmu w skali światowej z uwzględnieniem praw człowieka, tak by Europa była bezpieczniejszym miejscem oraz obszarem wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości dla swoich obywateli. Zadanie to realizowane jest w ramach czterech osi działań obejmujących:

1. Zapobieganie rekrutacji kandydatów na terrorystów.
2. Ochronę potencjalnych celów.
3. Ściganie członków organizacji terrorystycznych.
4. Reagowanie na akty terrorystyczne i zarządzanie kryzysowe.

Pierwszym celem jest eliminowanie czynników prowadzących do radykalizacji postaw i rekrutacji kandydatów przez grupy terrorystyczne. Ścisła współpraca państw UE w tym zakresie ma ograniczyć działalność osób przyczyniających się do radykalizacji postaw, uniemożliwić dostęp do szkolenia terrorystów, stworzyć skuteczne ramy prawne dla zapobiegania podżeganiu do terroryzmu i rekrutacji kandydatów na terrorystów. Drugim celem określonym w Strategii jest wzmocnienie ochrony obywateli i infrastruktury, a także ograniczenie podatności na ataki. Służy temu m.in.: uzyskiwanie i wymiana informacji o podróżnych, wzmocnienie kontroli i nadzoru na granicy zewnętrznej UE oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa transportu. W trzecim celu Strategii znajduje się katalog działań związanych z zapobieganiem działalności terrorystycznej, eliminowaniem możliwości realizacji aktów terrorystycznych oraz ściganiem ich sprawców. Obejmują one: wymianę informacji wywiadowczych, rozwój wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych poprzez wprowadzenie europej-

---

¹⁴ L. Wojnicz, *Polityka Unii Europejskiej wobec terroryzmu*, Toruń 2011, s. 89.

skiego nakazu dowodowego oraz wzmocnienie współpracy w ramach Europolu i Eurojustu, a także stworzenie nowych systemów informacji wizowej i systemu Schengen. Czwarty cel strategiczny UE zakłada podjęcie przygotowań do zapewnienia zarządzania kryzysowego na skutek ataków terrorystycznych oraz ograniczenia i likwidacji ich następstw. Działania te uwzględniają także udzielenie pomocy ofiarom terroryzmu i ich rodzinom¹⁵.

Jednym z najważniejszych elementów stanowiących podstawę skutecznego przeciwdziałania terroryzmowi jest prawo. Na podstawie prawa odbywa się bowiem współpraca międzynarodowa państw w zakresie walki z terroryzmem. Dlatego ważną rolę spełnia katalog prawno-międzynarodowych regulacji wiążący członków społeczności międzynarodowej. Każde z państw funkcjonujących na arenie międzynarodowej, jako podmiot prawa międzynarodowego, ostatecznie tyle ochrony otrzymuje przed zagrożeniem płynącym z zewnątrz, ile włoży wysiłku w tworzenie i wykonywanie międzynarodowych instrumentów prawnych służących jego zwalczaniu. Aktywność międzynarodowa jest prawem, ale i obowiązkiem każdego z państw, gdyż jedynie we współpracy większości podmiotów realnym jest ograniczenie tragicznych skutków zamachów terrorystycznych. Konieczne jest zatem, by społeczność międzynarodowa dysponowała skutecznymi instrumentami prawnymi zanim jeszcze zagrożenie terroryzmem rozwinię się do rozmiarów powszechnych. Obserwując sytuację międzynarodową można dostrzec, że społeczność jako ogół znajduje się wciąż o krok za terrorystami, że jedynie reaguje i to z opóźnieniem na pojawiające się nowe formy zagrożenia terrorystycznego. Główny problem polega na tym, iż społeczność nie jest w stanie wypracować jednoznacznej postawy wobec terroryzmu. Tylko taka postawa byłaby efektywna wobec działań „nowego aktora” na arenie międzynarodowej – organizacji terrorystycznych, które

---

¹⁵ K. Wiak, *Prawnokarne środki...*, dz. cyt., s. 186–189.

Przeciwdziałanie terroryzmowi jako element działań na rzecz bezpieczeństwa...

dość skutecznie wpływają na stosunki międzynarodowe w wielu regionach świata¹⁶.

---

¹⁶ L. Antonowicz, T. Guz, M. R. Pałubska (red.), *Bezpieczeństwo Polski. Historia i współczesność*, Lublin 2010, s. 364–365.